

ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ (ΕΘΠΠ) – ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

1. Εισαγωγή: το ιστορικό της διαβούλευσης, η μεθοδολογία επεξεργασίας των σχολίων

Η ηλεκτρονική μορφή της δημόσιας διαβούλευσης για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΘΠΠ) άρχισε στις 5 Μαρτίου 2010 στην ιστοσελίδα <http://www.opengov.gr/ypepth/?p=43> και έληξε την Κυριακή 5 Σεπτεμβρίου 2010. Στη διάθεση των πολιτών ήταν το κείμενο-πρόταση, διευκρινιστικά σχόλια για το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, καθώς και 23 βοηθητικές ερωτήσεις.

Στη ηλεκτρονική μορφή της διαβούλευσης αναρτήθηκαν 496 σχόλια, ενώ παραλλήλως κατατέθηκαν παρεμβάσεις και υπό μορφή κειμένου. Συμμετείχαν εκπρόσωποι φορέων εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιμελητήρια, επαγγελματικές ενώσεις, κοινωνικοί εταίροι και πολίτες.

Λόγω του εξειδικευμένου θέματος της διαβούλευσης, οι απαντήσεις των πολιτών δεν αντιστοιχούσαν πάντα στο περιεχόμενο των ερωτήσεων ή αποτελούσαν προσωπικές τοποθετήσεις σε γενικότερα θέματα εργασιακών δικαιωμάτων ή πιστοποίησης γνώσεων. Γι' αυτό το λόγο, η Επιτροπή που επεξεργάστηκε τα σχόλια ομαδοποίησε τις απαντήσεις βάσει του περιεχομένου και της θεματικής συνάφειας των ερωτήσεων και κατέληξε στο εξής κείμενο:

2. Το αποτέλεσμα της διαβούλευσης

A. Απόψεις των πολιτών για την πρωτοβουλία υλοποίησης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και για τον χρονικό ορίζοντα ολοκλήρωσης της διαδικασίας.

Οι περισσότεροι πολίτες αντιμετώπισαν θετικά την πρωτοβουλία του Υπουργείου, εκτιμώντας πως «είναι πλέον καιρός να πιστοποιείται η γνώση και όχι το χαρτί, το οποίο πολλές φορές δεν έχει και κανένα αντίκρισμα» και πως «μέσα στο τόσο άναρχο και ζοφερό τοπίο της εκπαίδευσης ας θεωρήσουμε το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων κάπως ελπιδοφόρο». Άλλοι θεώρησαν πως «το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων έπρεπε να έχει πραγματοποιηθεί εδώ και πολλά χρόνια, δεδομένου ότι το έχουν ήδη θεσπίσει πολλές ευρωπαϊκές χώρες, άρα η εναρμόνιση με τις οδηγίες της Ε.Ε. είναι ο καλύτερος τρόπος για τη θέσπιση του πλαισίου αυτού». Επίσης, πολλοί εκτίμησαν πως «μέσω του ΕΘΠΠ θα μειωθούν οι κατηγορίες των πτυχιούχων και οι αιτίες αντιπαράθεσης μεταξύ τους, ενώ ταυτοχρόνως θα βοηθήσει στη διεθνοποίηση της ελληνικής αγοράς εργασίας». Ακόμη, ότι «λειτουργώντας σαν Τράπεζα Προσόντων θα αντικαταστήσει, ενδεχομένως, το ΑΣΕΠ και η χώρα θα μπορέσει να αξιοποιήσει το δυναμικό της». Προτάθηκε μάλιστα, «από κάποια ιστοσελίδα να μπορεί ο κάθε

ενδιαφερόμενος να τυπώνει τα στοιχεία του και να τα ενημερώνει εύκολα. Επίσης από εκεί να μπορούν να τα πάρουν κατόπιν εξουσιοδότησης του εκάστοτε ενδιαφερομένου οι διάφορες υπηρεσίες που θέλουν να προβούν σε προσλήψεις ή προαγωγές των παραπάνω ενδιαφερομένων». Αναφορά έγινε ταυτοχρόνως και στην «σχιζοφρένεια του να μην «αναγνωρίζει» το ελληνικό πανεπιστήμιο πτυχία μετεκπαίδευσης από καταξιωμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού και την ίδια στιγμή το ελληνικό κράτος να προσκαλεί ειδήμονες κάτοχους αυτών των πτυχίων να συνδράμουν στην οικονομική ή άλλη ανόρθωση της χώρας», άρα εκτιμήθηκε πως το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων θα λειτουργήσει θεραπευτικά και σαν «εργαλείο» δέσμευσης των δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρήσεων ώστε να χρησιμοποιούν για συγκεκριμένες δουλειές ανθρώπους με συγκεκριμένα προσόντα, χωρίς όμως να αφήνει θολές περιοχές για να βολεύονται οι ημέτεροι, έχουν – δεν έχουν τα προσόντα».

Παράλληλα, εκφράστηκαν κάποιες επιφυλάξεις. Καταγράφηκε η άποψη πως το ΕΘΠΠ «είναι ανώφελο με την ανεργία που μαστιίζει τη χώρα και πως δεν είμαστε υποχρεωμένοι να ακολουθούμε κατά γράμμα τις ευρωπαϊκές επιταγές». Σκεπτικισμό αποπνέει ταυτοχρόνως η άποψη ενός πολίτη ότι «δεν έχουμε ως χώρα περιθώριο να μην εφαρμόσουμε το Πλαίσιο Προσόντων, αφού το έχουμε ήδη υπογράψει». Κάπου αλλού σημειώνεται ότι «το όλο σχήμα είναι εκτός τόπου και χρόνου, γιατί τα δεδομένα θα αλλάξουν στο μέλλον» και πως η διαδικασία ξεκινάει ανάποδα, γιατί «πρώτα πρέπει να αναβαθμίσετε τα παν/μια με αξιολόγηση εξωτερική, μετά να πάτε στις άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης».

Αναφορικά με τον **χρονικό ορίζοντα υλοποίησης του ΕΘΠΠ**, ορισμένοι ζήτησαν άμεση εφαρμογή «... μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2011, ώστε να επέλθει τακτοποίηση των τίτλων σπουδών, των εκπαιδευτικών φορέων και κατά συνέπεια αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης». Άλλοι πάλι εκτίμησαν πως «δεν πειράζει να καθυστερήσει η υλοποίησή του αρκεί να γίνει ειλικρινής διάλογος» και να ακουστούν οι γνώμες όλων των εμπλεκόμενων με την εκπαίδευση, αλλά και «για μην μη γίνει πρόχειρα και προκαλέσει περισσότερα προβλήματα».

Β. Απόψεις για τις γενικές αρχές προσέγγισης της διαδικασίας εκπόνησης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και για τον φορέα υλοποίησης αυτού.

Ως απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δημιουργία του ΕΘΠΠ αναφέρθηκαν: διαφάνεια στις διαδικασίες, σαφήνεια και ισότητα στην ενημέρωση, στη συμμετοχή και στην αξιολόγηση, αξιοπιστία στα αποτελέσματα, διάρκεια και λειτουργικότητα, επιστημονική τεκμηρίωση, αποφυγή επιρροών από κάθε είδους συμφέροντα «αρκεί να μην υπαγορέψουν τα αποτελέσματα της διαδικασίας πανίσχυρα συνδικάτα όπως το ΤΕΕ με εκβιασμούς πάνω ή κάτω από το τραπέζι εις βάρος των πτυχιούχων ΤΕΙ», προσαρμογή των ευρωπαϊκών προτύπων στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της ελληνικής πραγματικότητας, αν και διατυπώθηκε και η αντίθετη άποψη: «το μόνο που

απαιτείται ουσιαστικά είναι η απλή αντιγραφή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας». Ως θεμελιακές προϋποθέσεις καλής λειτουργίας του ΕΘΠΠ θεωρήθηκαν η παρακολούθηση και αποτύπωση των εξελίξεων στα αναφερόμενα προσόντα που απορρέουν από τις νέες επιστήμες και από την ανάπτυξη της τεχνολογίας, καθώς και η αποφυγή της υπερβολικής γραφειοκρατίας που απορρέει από την τυπολατρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ως προς τον φορέα που θα αναλάβει την υλοποίηση του ΕΘΠΠ, καταγράφηκαν πολλές διαφορετικές απόψεις:

«Ο φορέας υλοποίησης του ΕΘΠΠ να υπάγεται στο ΕΚΕΠΙΣ ή στο ΥΠΕΠΘ, το οποίο να αντλήσει παράλληλα όλα τα στοιχεία από τα υπάρχοντα μητρώα ΕΚΕΠΙΣ, ΟΑΕΔ, ΕΚΔΔΑ, ΚΤΠ» ή να αποτελείται από άτομα ανεξάρτητα από Πανεπιστήμια, με το επιχείρημα ότι «οι καθηγητές Πανεπιστημίων θα είναι εχθρικοί στα ΤΕΙ, ΙΕΚ, Κολλέγια». Αντίθετη άποψη υποστηρίζει πως θα πρέπει «να είναι μια Κοινοπραξία από δημόσια πανεπιστήμια».

Οι περισσότερες σκέψεις συγκλίνουν σε έναν φορέα αποτελούμενο από εκπροσώπους πολλών διαφορετικών χώρων εκπαίδευσης και εργασίας: πχ «να συμμετέχουν στον φορέα υλοποίησης εκπρόσωποι από ΣΑΠΕ και ΣΑΤΕ, τα επιμελητήρια (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ), οι Ενώσεις πτυχιούχων ΤΕΙ, οι εκπρόσωποι των Πανεπιστημίων, ΤΕΙ, κολεγίων, ΙΕΚ», να είναι μια «μικτή επιτροπή όπου να συμμετέχουν φορείς που σχετίζονται με τον επαγγελματικό προσανατολισμό, φορείς επαγγελματικών οργανώσεων ΑΔΕΔΥ, ΓΣΕΕ, φορείς που σχετίζονται με επιστημονικές οργανώσεις, εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών οργανώσεων, εκπρόσωποι του υπουργείου Παιδείας, φορείς επαγγελματικών ενώσεων», «η επιτροπή να αποτελείται από τεχνοκράτες και επαγγελματίες» και τα μέλη της «να έχουν διακεκριμένες σπουδές σε θέματα εκπαίδευσης, εξέχουσα επαγγελματική εμπειρία σε θέματα εκπαίδευσης στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, εμπειρία και στο εξωτερικό». Επίσης, «ο φορέας να είναι λιτός και μία ομάδα εργασίας να καθοδηγεί ένα μικρό εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό αξιολογητών και μαζί με τους αξιολογητές θα ορίζει το σύστημα προσόντων και τη μετάπτωσή τους σε διαβαθμισμένη κλίμακα προσόντων ανά τομέα». Άλλη πρόταση: «ο φορέας αντιστοίχισης ΕΠΠ μπορεί να είναι μία επιτροπή του Υπ. Παιδείας στην οποία να συμμετέχουν ο εκπρόσωπος του Υπ. Παιδείας προεδρεύων, και μέλη οι εκπρόσωποι του Εκπαιδευτικού και Ακαδημαϊκού χώρου (ΑΕΙ/ΤΕΙ/ΙΕΚ/Κολλέγια κλπ) και οι εκπρόσωποι Εργοδοτών περιλαμβανομένου και του Δημοσίου με εκπρόσωπο από το ΑΣΕΠ».

«Να μην είναι δημόσιος ο φορέας υλοποίησης του ΕΘΠΠ» υποστηρίζουν κάποιοι πολίτες, κάποιοι άλλοι εκτιμούν πως πρέπει «να έχει δημόσιο χαρακτήρα, τα στελέχη να είναι καλά εκπαιδευμένα, οι αμοιβές τους να μην υπερβαίνουν αυτές του δημόσιου τομέα, να συνεργάζονται με την αγορά εργασίας, να αξιοποιούνται καλές πρακτικές της Ευρώπης και της Αμερικής». Άλλες προτάσεις θέλουν τον φορέα «να είναι Ανεξάρτητη Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και να εποπτεύει, παράλληλα με τη δημιουργία εθνικού πλαισίου προσόντων, την επιμόρφωση και κατάρτιση των εργαζομένων, την ανάπτυξη επαγγελματικών περιγραμμάτων (job description)» και «να

Λειτουργεί με κριτήρια εταιρείας» ή «η διοίκηση του φορέα να ορίζεται από το Κοινοβούλιο με αυξημένη πλειοψηφία, στελεχωμένη από μετατάξεις υπαλλήλων, παισιωμένη από εκπροσώπους κομμάτων».

Κοινός τόπος σε όλα τα σχόλια είναι «να μην εμπλακεί ο συνδικαλισμός» και «η ομάδα επεξεργασίας να είναι απαλλαγμένη από μικροσυμφέροντα, ιδιοτέλειες, εμπορικά κίνητρα».

Γ. Στόχοι και προσδοκίες ατόμων και φορέων από τη δημιουργία του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων.

Αρκετοί πολίτες διατύπωσαν το ερώτημα, που ταυτοχρόνως συνιστά και προσδοκία, «πώς θα μπορούσε το ΕθΠΠ να βοηθήσει ανθρώπους που εργάζονται σε διαφορετικό χώρο από τις σπουδές τους», «... που έχουν διαφορετικό τίτλο σπουδών από την εργασιακή εμπειρία».

*Πολλές απαντήσεις σχετίστηκαν με την ελπίδα να εισαχθεί στην Ελλάδα **το ευρωπαϊκό μοντέλο και η σχετική τεχνογνωσία με στόχο την δίκαιη αντιμετώπιση ισότιμων προσόντων:** «Δεν θα μπορούσα να μην θεωρήσω ισότιμη με εμένα μια συνάδελφο που έχει σπουδάσει Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων στην Ελβετία, την χώρα που για να γίνεις Βοηθός Διοίκησης απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εισαγωγή σου και αποφοίτησή σου από κάποιο πανεπιστήμιο».*

*«**Η κινητικότητα των ατόμων ανάμεσα στις βαθμίδες** βάσει σεμιναρίων, επιμορφώσεων, εμπειρίας» είναι μια ακόμα προσδοκία, όπως επίσης και «η σωστή αξιολόγηση στην εργασία βάσει του προσοντολογίου».*

Πολλοί πολίτες εκφράζουν την ευχή «να γίνει σωστή τοποθέτηση των αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ-Κολεγίων, ώστε να μη γίνουν δικαστικές προσφυγές» και αρκετά σχόλια αναφέρονται στο «προσοντολόγιο των βασικών δεξιοτήτων Πληροφορικής του ΑΣΕΠ, το οποίο υποστηρίζουν πως πρέπει να τροποποιηθεί και να αναδιοργανωθεί ο φορέας που συντονίζει τους ιδιωτικούς φορείς πιστοποίησης πληροφορικής».

Άλλοι τέλος προσδοκούν σε μια γενικότερη παιδευτική αλλαγή «ανασυγκρότηση της παιδείας, επισημοποίηση των δημόσιων ΙΕΚ, ως άτυπη εκπαίδευση να αναγνωρίζονται τα σεμινάρια, κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιωτικές σχολές, κλπ», αλλά σε μια εκ βάθρων αναθεώρηση των προτεραιοτήτων των Ελλήνων: «να αλλάξει η νοοτροπία που θέλει τους Έλληνες «να μαζεύουν χαρτιά χωρίς αντίκρισμα». Και κυρίως «...να λειτουργεί ένας ρηξικέλευθος και πρωτοποριακός φορέας που να κατηγοριοποιεί την γνώση και την εμπειρία, να αντιστοιχεί προσόντα σε κατευθύνσεις και ευκαιρίες. Μια διαδραστική επιφάνεια εργασίας ανάμεσα στην προσφορά και την ζήτηση, που να εξασφαλίζει μεν την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία του συστήματος αλλά να δίνει ευκαιρίες και δυνατότητες στους χρήστες του (δημόσιο, εταιρίες, εργαζόμενοι, πανεπιστήμια) να κινηθούν πιο ελεύθερα ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες».

Ελάχιστα σχόλια, χωρίς να απαντούν επί της ουσίας, καταλόγισαν **ασάφεια** τους στόχους, έτσι όπως έχουν περιγραφεί στο κείμενο του ΕΘΠΠ.

Δ. Προσόντα: κατηγορίες και προτεραιότητες στην αναγνώριση και πιστοποίηση.

Μια γενική τοποθέτηση υπήρξε να **στηριχτεί το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων στα αναλυτικά προγράμματα σπουδών, σε επιπρόσθετες γνώσεις, σεμινάρια, εμπειρία**. Πιο συγκεκριμένα, η εμπειρία στις επιχειρήσεις και στη διοίκηση να πιστοποιείται και να παίρνει τη μορφή συγκεκριμένων προσόντων, όπως επίσης να ενσωματώνεται στο Πλαίσιο κάθε γνώση (τυπική ή άτυπη) που να αποδεικνύεται: «Να προσμετρώνται, αφού θα έχουν καταγραφεί σε *curricula*». Επίσης, «να γίνει μια αρχική πιστοποίηση όλων των γνώσεων (όχι μόνο των πνευματικών) και, στη συνέχεια, ιεράρχηση, βελτίωση επιπέδου σπουδών και δομών» και «η κρίση για τα προσόντα του κάθε ατόμου ή ακόμα και φορέα θα πρέπει να ανανεώνονται συνέχεια μέσα από μια ζωντανή διαδικασία όπου θα λαμβάνεται υπόψη και η εμπειρία που αποκτάται με την πάροδο του χρόνου».

Αναφορικά με την **εργασιακή εμπειρία**, υποστηρίχθηκε πως «πρέπει να προσμετράται, αλλά να λαμβάνεται υπόψη και το είδος και η συνάφεια της με την ακαδημαϊκή μόρφωση». Σχετικά αντίθετη η άποψη «το ΕΘΠΠ να κάνει ιεράρχηση, αλλά ο εργοδότης να καθορίζει τα επιθυμητά και αναγκαία προσόντα πρόσληψης χωρίς την υποχρεωτική προϋπόθεση βασικού τίτλου σπουδών». Επίσης «να μη λαμβάνεται υπόψη η μη διαβαθμισμένη γνώση, δηλ. τα έτη εργασίας, ως συντελεστής ανόδου σε άλλη κατηγορία, γιατί δε μπορεί να ελεγχθεί».

Παρόλα αυτά, «είναι εθνικά απαραίτητη η σύνδεση των προσόντων κάποιου με την παραγωγική διαδικασία και την αύξηση της παραγωγικότητας των Ελλήνων», όπως επίσης «το ζητούμενο δεν είναι μόνο να κατηγοριοποιήσεις τα «προσόντα» του καθενός (ιδιαίτερα σε τόσο ευρεία αντικείμενα), αλλά να μπορείς να κατευθύνεις τον κάθε ξεχωριστό άνθρωπο να τυποποιήσει τα δικά του «προσόντα», να μάθει φυσικά καινούρια εφόσον χρειάζεται και να απασχοληθεί κατάλληλα εκεί που θέλει/μπορεί/χρειάζεται». Εν τούτοις, «ασφαλώς ένα πτυχίο από μόνο του αποτελεί ικανό εχέγγυο να ασκήσει κανείς σε μεγάλο βαθμό ένα επάγγελμα. Σε εξειδικευμένες εργασίες ή σε εργασίες υψηλής πολυπλοκότητας, εκεί διαφέρουν τα πράγματα. Οι *incorporated* και *chartered engineers* είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα για το πως η Βρετανία αντιμετωπίζει το θέμα. Και ασφαλώς δε πρέπει να το παρακάνουμε πχ σε ποια μη ερευνητική/εκπαιδευτική εργασία μπορεί να χρειάζεται διδακτορικό;»

Η λίστα των προσόντων να περιλαμβάνει κριτήρια εισόδου (πχ, πιστοποιημένη γνώση, αποδεικτικά αξιολογημένη τεχνογνωσία/δεξιότητα - δήλωση κατοχής της δεξιότητας, κλπ.), **αλλά να υπάρχουν και διαδοχικές αξιολογήσεις**: «...να γίνεται διαβάθμιση της γνώσης από την αρχή και στη συνέχεια δεύτερη διαβάθμιση -κατώτερη- των επιμέρους δεξιοτήτων που όμως θα πρέπει

πρώτα να πιστοποιείται», όπως επίσης και να υπάρξει αξιολόγηση «κατά περίπτωση» και όχι «γραφειοκρατική» μέθοδος κατάταξης των πτυχιούχων. Διότι, «η κατηγοριοποίηση των προσόντων για μια τυπική διαδικασία «μοριοδότησης» είναι εσφαλμένη εφόσον τα προσόντα δεν έχουν υπαχθεί σε ένα αντικειμενικό σύστημα αξιολόγησης τους εδώ και χρόνια...επομένως η κατηγοριοποίηση των σπουδών ανάλογα με τον τίτλο τους είναι εντελώς υποκειμενική και δεν λαμβάνει υπόψη την ουσιαστική διαφοροποίηση των ικανοτήτων, δεξιοτήτων και γνώσεων των πτυχιούχων, παρόλο που μπορεί να έχουν τα ίδια τυπικά προσόντα».

Το προσοντολόγιο «να αφορά τόσο τον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα και να καταχωρούνται επιπλέον προσόντα με τη μορφή πιστωτικών μονάδων, τα οποία να καταγράφονται και να αξιολογούνται μέσα από αδιάβλητα πληροφορικά συστήματα». Τα παλαιά και νέα επαγγέλματα να επαναπροσδιορισθούν και να καθορισθούν τα απαραίτητα προσόντα για το κάθε επάγγελμα: «Η πρόοδος στην γνώση κάνει πιο περίπλοκα τα πράγματα και δεν γίνεται να μας καλύπτουν περιγραφές επαγγελμαμάτων που έγιναν προπολεμικά ή και πρόσφατα με βάση τις συντεχνιακές διεκδικήσεις. Οι δημόσιοι φορείς οφείλουν να είναι περισσότερο ενημερωμένοι από τους πολίτες για να μπορούν να τους καθοδηγούν και να εισπράττουν την εκτίμησή τους».

Ειδικές αναφορές έγιναν σε συγκεκριμένες κατηγορίες προσόντων που αποκτώνται από συγκεκριμένες πηγές μάθησης ή εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, ζητήθηκε να αναγνωρισθούν τα προσόντα όσων έχουν θητεύσει στις Ειδικές Δυνάμεις των Ενόπλων Δυνάμεων και να αλλάξει ο τρόπος πιστοποίησης των Βασικών Δεξιοτήτων στην Πληροφορική «αφού όμως ληφθούν υπόψη και παράγοντες όπως κτιριακά, απαιτήσεις ιδιοκτητών, κλπ». Επίσης, προτάθηκε η επιμέτρηση ενός επιπλέον προσόντος, της καλής υγείας, κυρίως ψυχικής, των εμπλεκομένων με την εκπαίδευση, διότι «όλοι μας γνωρίζουμε δασκάλους και καθηγητές με ψυχικές νόσους με φαρμακευτική αγωγή να κάνουν μαθήματα σε τάξεις ... και πως τους αντιμετωπίζουμε....Μια εξέταση ανά διετία από Κρατικά νοσοκομεία νομίζω ότι πρέπει να καθιερωθεί για την «υγιή» λειτουργία όλων μας».

Παράλληλα, τέθηκε το θέμα της επιμέτρησης των προσόντων σε δημόσιους διαγωνισμούς: «θα ήταν πράγματι ευχής έργον να αποσυρθεί η υποχρεωτικότητα του βασικού τίτλου σπουδών και να συνεκτιμηθούν ακαδημαϊκά κι επαγγελματικά προσόντα για το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες δημοσίων διαγωνισμών. Αναφέρομαι συγκεκριμένα σε ακαδημαϊκούς μεταπτυχιακούς τίτλους όπως το Dip. RSA (DOTE, DTEFLA και το μεταγενέστερο DELTA) και σε κατέχοντες μεταπτυχιακών τίτλων του είδους (MA/MSc/MEd) με μακρόχρονη διδακτική εμπειρία και ανεπτυγμένες Γνώσεις, Δεξιότητες και Ικανότητες. Ο επαγγελματισμός, οι αξίες, η απόδοση και η αφοσίωση στη διδασκαλία δεν κρίνονται και δεν προσδιορίζονται από την απόκτηση βασικού τίτλου σπουδών σε μια κοινωνία αποδοχής και προόδου». Σχετικά, διατυπώθηκε πως «η συγκεκριμένη διαβούλευση για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων έπρεπε να έχει προηγηθεί της διαβούλευσης που έγινε και νόμος του Υπουργείου Εσωτερικών σχετικά με τα προσόντα που μοριοδοτούνται στους διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ».

Καταγράφεται επίσης πως **στο ΤΕΙ Ηπείρου** «ήδη από τον Ιανουάριο (2010) ζητήθηκε από όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό να προβεί άμεσα στην επικαιροποίηση του περιγράμματος των μαθημάτων που διδάσκονται σε κάθε τμήμα, σύμφωνα με τον νέο ECTS Guide 2009. Σύμφωνα με τον συγκεκριμένο Οδηγό **το νέο περίγραμμα μαθημάτων πρέπει να περιλαμβάνει και αναλυτική περιγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων**. Μετά από μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας προτάθηκε σε όλους τους συναδέλφους να ακολουθήσουν τη πρόταση του Bloom (Bloom B.S., 1956), ο οποίος προτείνει τον προσδιορισμό των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε 6 τομείς : Knowledge, Comprehension, Application, Analysis, Synthesis, Evaluation».

Για την πιστοποίηση των προσόντων, προτάθηκε να υπάρξει ένας και μοναδικός φορέας πιστοποίησης, διότι «το σημερινό καθεστώς με τα πολλαπλά μητρώα ΕΚΕΠΙΣ, ΕΚΔΔΑ, Συνεχιζόμενη Κατάρτιση του ΥΠΕΠΘ, ΛΑΕΚ κλπ είναι απαράδεκτο, τόσο για τους εισηγητές που πρέπει να προβούν σε πολλαπλές πιστοποιήσεις και κάθε φορά που έχουν κάποια μεταβολή να πρέπει να την καταχωρούν σε κάθε φορέα χωριστά καθώς επίσης και για τους φορείς, λόγω της γραφειοκρατίας που δημιουργείται». Ο οργανισμός αυτός «με συγκεκριμένα κριτήρια να πιστοποιεί τα επαγγελματικά και εκπαιδευτικά προσόντα του κάθε ενδιαφερόμενου» και «η πιστοποίηση να μη γίνεται βάσει της σχολής, αλλά της απόδοσης στην εργασία». Επίσης, «να πιστοποιούνται μεταλυκειακές δομές, στο πρότυπο του ΔΟΑΤΑΠ, και εγκεκριμένα ιδρύματα».

Τέλος, προτάθηκε η **χάραξη στρατηγικής δημιουργίας προσόντων** «...βάσει των κρατικών στόχων της ανάπτυξης, πχ πράσινη ανάπτυξη, κοινωνία της πληροφορίας & της γνώσης, σύγχρονη διακυβέρνηση, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, προώθηση & ανάπτυξη έρευνας, να δημιουργηθεί μία λίστα προσόντων, η οποία θα «παντρεύεται» με δεδομένους συντελεστές πολλαπλασιασμού για να αποδίδει -ίσως- την πραγματική εικόνα του τί προσόντα επιθυμούμε για το μέλλον».

Ε. Επίπεδα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων: αριθμός και αντιστοίχιση σε αυτά των προσόντων που αποκτώνται από διαφορετικές μαθησιακές διαδρομές.

Αρκετά ερωτήματα διατυπώθηκαν σχετικά με τους **φορείς που θα πιστοποιούν, θα αξιολογούν και θα ταξινομούν τα προσόντα**: «η πρώτη ματιά που έριξα στο κείμενο κατηγοριοποίησης επιπέδων προσόντων μοιάζει οργονελική από την άλλη, ποιος ακριβώς θα είναι αυτός που θα πιστοποιεί το επίπεδο; αυτός που θα πιστοποιεί, τι κατηγορίας επιπέδου θα είναι;»

Προτάθηκε να μην συγκρίνονται οι τίτλοι, αλλά τα προγράμματα σπουδών και να θεσπισθούν επίπεδα με βάση τα εξάμηνα και το πρόγραμμα σπουδών για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης: «...Ας γίνουν 10, 20 και 30 επίπεδα ώστε η κάθε βαθμίδα να

συγκεντρώνει όσο το δυνατό λιγότερο ανομοιογενές υλικό...» και να απαιτούνται εξετάσεις πριν αναγνωρισθεί η ισοτιμία προσόντων προερχόμενων από διαφορετικές μαθησιακές διαδρομές.

Έγινε αναφορά σαν παράδειγμα καλής πρακτικής στα επαγγελματικά περιγράμματα του ΕΚΕΠΙΣ: «μπορεί και πρέπει να αποτιμηθούν ισότιμα διαφορετικές μαθησιακές διαδρομές. Χρειάζεται όμως πολύ προσοχή στον καθορισμό του αριθμού των ετών προϋπηρεσίας, της διάρκειας και του είδους της Σ.Ε.Κ. (ή και εκπαίδευσης), όπως επίσης και στους τρόπους αξιολόγησης των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων για την πιστοποίηση του κάθε επαγγέλματος».

Πολλές προτάσεις καταγράφηκαν σχετικά με την αντιστοίχιση των τίτλων της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Αναφέρονται οι πιο χαρακτηριστικές: «Όλα τα ΑΕΙ να καταταγούν στο ίδιο επίπεδο 6» - «Η Γεωπονική και το Πολυτεχνείο να καταταγούν στο επίπεδο 7» - «Τα ΤΕΙ να καταταγούν στο επίπεδο 5 και τα Πανεπιστήμια στο 6» - «Να δίνονται συγκεκριμένες μονάδες ανά εξάμηνα, άρα να υπάρχει ισοτιμία Πανεπιστημίων και ΤΕΙ σε περίπτωση ισάριθμων μονάδων» - «Πριν την κατάταξη σε επίπεδα, να προηγηθεί αξιολόγηση των ΑΕΙ από ανεξάρτητο φορέα» - «Να γίνεται αντιστοίχιση των πτυχίων του εξωτερικού, ρυθμισμένα από τον ΔΟΑΤΑΠ: «Bachelor->6 και Bachelor+Master->7. Τα 4ετή Bachelor Honors και τα 3ετή Bachelor είναι σε όλον τον κόσμο στην κλίμακα 6 - επίπεδο 5(H.N.D -Higher National Diploma» - «Να γίνεται μισθολογική και βαθμολογική αντιστοίχιση (μόρια π.χ. σε διαγωνισμούς ΑΣΕΠ) με διδακτορικό τίτλο, σε όσους εφευρέτες έχουν καταφέρει να πάρουν Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας» - «Να ληφθεί υπόψη το σύστημα που ισχύει στην Αγγλία».

Επίσης, εκφράστηκαν απορίες «σε ποιο επίπεδο θα ενταχθεί κάποιος που έχει 3 μεταπτυχιακά» και καταγράφηκε μια πολύ συγκεκριμένη πρόταση ταξινόμησης σε επίπεδα, η οποία παρατίθεται αυτούσια: «Στην βαθμίδα 6 κατατάσσονται τα ΑΕΙ, ημεδαπής ή αλλοδαπής με αναγνωρισμένα πτυχία, τα ΤΕΙ, τα κολλέγια παραρτήματα ξένων πανεπιστημιακών σχολών. Στη βαθμίδα 5 οι ανώτερες σχολές κατάρτισης ΙΕΚ διετείς ή τριετείς, εκεί πρέπει να υπάρξει μία ρύθμιση με τα ΙΕΚ ώστε να απορροφήσουνε το χρόνο μέχρι την πιστοποίηση σαν φοίτηση, όπως κι την πρακτική η οποία ούτε αυτή προσμετράται σαν φοίτηση. Στην βαθμίδα 4 οι μεταλυκειακές σπουδές ενός έτους. Στην βαθμίδα 3 τα λύκεια, επαγγελματικές σχολές κτλ δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης».

Επίσης, υποστηρίζεται το «σπάσιμο» των 8 προτεινόμενων επιπέδων σε περισσότερα: «Στο 4ο και 5ο επίπεδο πρέπει να υπάρξουν υποδιαιρέσεις. Δεν μπορεί ο απόφοιτος ΙΕΚ (παρακολούθησε κατάρτιση και όχι εκπαίδευση) να καταταγεί στο 3ο επίπεδο (μαζί με απόφοιτους Λυκείου), αλλά ταυτόχρονα δεν μπορεί να είναι στο ίδιο επίπεδο (το 4ο), στο οποίο πρέπει (κατά τη γνώμη μου) να καταταγεί απόφοιτος διετούς εκπαίδευσης (και όχι κατάρτισης). Μάλιστα στο 4ο επίπεδο, πρέπει να καταταγούν και οι απόφοιτοι διετούς πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (και όχι στο 5ο, όπως ισχυρίζονται οι Βρετανοί). Τα προηγούμενα παραπέμπουν σε 4α και 4β επίπεδα (ίσως και 4γ). Αντίστοιχα, πρέπει να ληφθεί μέριμνα και για τα άλλα επίπεδα (για παράδειγμα, αν δημιουργηθούν κολλέγια διετούς φοίτησης αντίστοιχα των Αμερικάνικων, πρέπει να μελετηθεί η κατάταξή τους σε 4γ ή 5α κ.ο.κ.».

ΣΤ. Απόψεις για τους προτεινόμενους περιγραφικούς δείκτες και τη διαδικασία αντιστοίχισης

Διατυπώθηκε η άποψη πως η ύπαρξη περιγραφικών δεικτών είναι περιττή, διότι «Οι περιγραφικοί δείκτες του EQF είναι εντελώς ασαφείς και αόριστοι και μπορούν να έχουν εντελώς διαφορετική ερμηνεία σε κάθε επάγγελμα. Κακά τα ψέματα, κανείς μας δε χρησιμοποιεί στην πράξη τις προτεινόμενες περιγραφές αλλά μόνο τον αριθμό του επιπέδου. Διότι την εκπαιδευτική ιεραρχία τη βιώνουμε καθημερινά και μας είναι πολύ πιο εύκολο να την αντιστοιχίσουμε σε μια κλίμακα από 1 ως 8 παρά σε ένα σύνολο από αόριστες περιγραφές οι οποίες από μόνες τους (χωρίς δηλαδή τον αριθμό του επιπέδου συνημμένα) δε σημαίνουν σχεδόν τίποτα. Ακόμη και αυτοί που θα ισχυρισθούν ότι χρησιμοποιούν πράγματι τον περιγραφικό δείκτη, αυτό που ουσιαστικά κάνουν είναι να μετατρέπουν συνειδητά ή υποσυνείδητα την περιγραφή αυτή σε μια εσωτερική κλίμακα ανάλογη με τους αριθμούς 1 ως 8...Επιπλέον, οι λεκτικοί όροι που χρησιμοποιούνται στους περιγραφικούς δείκτες δε φέρουν επαγγελματικά καμία θεσμική υποχρέωση ή κατοχύρωση. Για παράδειγμα, οι όροι «ανάληψη ευθύνης», «διαχείριση και επίβλεψη», «αξιολόγηση», καθώς και πολλοί άλλοι που αναφέρονται σε πολλούς περιγραφικούς δείκτες δε συνδέονται με κανένα τρόπο με τα αντίστοιχα κατοχυρωμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις που συνοδεύουν την κατοχή μιας άδειας άσκησης τεχνικού επαγγέλματος...».

Αναφορικά με τη διαδικασία της αντιστοίχισης, προτάθηκε να υπάρξει αιτιολόγηση/τεκμηρίωση των αντιστοιχίσεων, να εξασφαλιστεί η παρουσία όλων των εμπλεκόμενων φορέων και να αξιοποιηθεί η προηγούμενη εμπειρία των χωρών που ήδη έχουν ολοκληρώσει αυτό το έργο. Μια ακόμη πρόταση ήταν «να προηγηθεί «φιλτράρισμα» στα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων των σχολών και μετά να ακολουθήσει η κατάταξη σε κλίμακες».

Τέλος, καταγράφηκαν προτάσεις για πιλοτικές αντιστοιχίσεις σε συγκεκριμένους κλάδους: Υπηρεσίες Οργάνωσης Γραφείου και Γραμματειακής Υποστήριξης, τουριστικά επαγγέλματα, υπηρεσίες γραμματειακής υποστήριξης, επαγγελματίες οδηγοί, οδηγοί ταξί, υπάλληλοι δημοτικών επιχειρήσεων και δήμων, δάσκαλοι και νηπιαγωγοί, λογιστές και αγροτικά επαγγέλματα.

Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και τα Επαγγελματικά δικαιώματα

Αρκετοί πολίτες **συνάρτησαν τη δημιουργία του ΕΘΠΠ με την κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων**, αναφερόμενοι στην υποχρεωτικότητα εφαρμογής της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ, μη λαμβάνοντας υπόψη την διευκρίνιση ότι το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων δεν απονέμει προσόντα, απλώς τα κατηγοριοποιεί σε επίπεδα και τα περιγράφει με όρους μαθησιακών

αποτελεσμάτων και ότι η απονομή των προσόντων παραμένει αρμοδιότητα των εθνικών φορέων. Παρόλα αυτά, σταχυολογήθηκαν ορισμένες απόψεις και παρατίθενται στη συνέχεια.

Επισημάνθηκε η αίσθηση της αδικίας που προκύπτει όταν οι **θεωρητικές γνώσεις δεν δικαιολογούν τα παρεχόμενα επαγγελματικά δικαιώματα** και ζητήθηκε αφενός να επιβάλλεται επιπλέον πιστοποίηση μετά τη λήψη του πτυχίου και αφετέρου να μην αναγνωρίζονται δικαιώματα εκεί όπου δεν αποδεικνύεται ότι ασκείται το επάγγελμα.

Πολλές τοποθετήσεις σχετίζονται με τα **επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων ΙΕΚ**: «*Ίσως είναι η τελευταία ευκαιρία να αποκατασταθεί η βαρύτερη αδικία που γίνεται σε βάρος των αποφοίτων ΙΕΚ. Οι καταρτιζόμενοι στα ΙΕΚ είναι απόφοιτοι Λυκείου, ο απολυτήριος τίτλος του οποίου είναι προϋπόθεση για την εγγραφή κάποιου σε ΙΕΚ. Ο καταρτιζόμενος, δηλαδή, σε ένα ΙΕΚ είναι ήδη απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μετά την αποφοίτησή παραμένει απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αφού το δίπλωμα του ΙΕΚ δεν αναγνωρίζεται ως μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση*» και καταγράφηκαν αντιπαραθέσεις μεταξύ αποφοίτων ΤΕΙ και ΙΕΚ: «*φοβάστε μην πάρουν δικαιώματα οι απόφοιτοι ΙΕΚ και μείνετε άνεργοι εξ αιτίας τους*».

Διάσταση απόψεων καταγράφηκε μεταξύ αποφοίτων ΤΕΙ και Πανεπιστημίων: «*Γιατί τα ΤΕΙ σας αφαιρούν δικαιώματα και σας παίρνουν την δουλειά; Εσείς τους την παίρνετε, με θεωρητικά πτυχία που έχουν δικαιώματα σε 30 επαγγέλματα*».

Πολλά σχόλια αναφέρθηκαν στο **καθεστώς που επικρατεί στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ)**, όπου γίνονται «*επιλεκτικές εγγραφές (για συντεχνιακούς λόγους) πτυχιούχων ΤΕΙ στο ΤΕΕ*» και «*οι ειδικότητες που έχουν την πλειοψηφία, δηλαδή κυρίως οι πολιτικοί μηχανικοί και κατά δεύτερον λόγο οι μηχανολόγοι, ρίχνουν τους άλλους. Έτσι οι χημικοί μηχανικοί, οι μεταλλειολόγοι κλπ παρόλο που υπάρχουν από τον προηγούμενο αιώνα και έχουν προσφέρει τα μέγιστα στην ανάπτυξη δεν έχουν ακόμη επαγγελματικά δικαιώματα*».

Αναφορά έγινε τέλος και στα **επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων των Κολλεγίων (ΚΕΜΕ)** «*που σπούδασαν εδώ με όλους τους τύπους, και δεν μπορούν να εξασκήσουν επάγγελμα βάσει ευρωπαϊκού δικαίου*».